

Кривохлябова О. В.

старший лаборант

Чорна Н. А.

студентка

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТА ВИХІД НА РИНОК ПРАЦІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

В Україні останнім часом відбуваються істотні зміни в економічному, політичному і соціальному житті країни. Вихід на європейські та міжнародні ринки, нова хвиля міграційних процесів, військові дії призводять до трансформації внутрішнього ринку праці, що впливає на трудову діяльність людини та її соціально-економічне становище. У таких умовах перед суспільством виникає проблема соціальної незахищеності окремих верств населення. Насамперед ця проблема стосується молоді через її слабку трудову і професійну підготовку через те, що особливістю молодого покоління є вибір напрямів власного розвитку відповідно до ситуації в країні та на ринку праці.

Молодь є основою і потенціалом інноваційного розвитку суспільства і представляє собою особливий контингент ринку праці, який відрізняється від інших учасників. З одного боку молодь є більш активною, технологічно розвиненою, креативною частиною ринку праці. З іншого боку молоді люди мають проблеми з пошуком першого робочого місця, працевлаштуванням за фахом, соціальні проблеми.

Сучасна молодь обирає пріоритети професійного розвитку виходячи зі своїх пріоритетів та світогляду, але формування цих пріоритетів відбувається на за рахунок вивчення ринку праці та перспективних напрямів розвитку, а під впливом оточення, реклами певних «престижних» спеціальностей, впливу батьків та рідних або обирають ті спеціальності які дають можливість навчатися за рахунок бюджету у закладах вищої та професійної освіти.

Багато молодих людей в Україні стикаються з труднощами під час пошуку своєї першої роботи, не мають доступу до інформації про перспективні професії і не володіють навичками, які потрібні роботодавцям. На тлі міграції відчувається нестача кваліфікованої молоді робочої сили, COVID-19 призводить до економічного спаду, а дискримінаційна практика продовжує спричиняти проблеми інклюзії на ринку праці.

У цьому контексті навесні 2021 року у рамках програми USAID «Мріємо та діємо» було проведено дослідження ринку праці і виявлено, що найбільш економічно активними є молоді люди у віці 30-34 років (83,3%), а слідом за ними йдуть молоді люди у віці 25-29 років (79,6%). Українська молодь у віці 15-24 років демонструє нижчий рівень економічної активності (33,7%). Такий низький показник у наймолодшій віковій категорії серед молоді головним чином пояснюється високим рівнем залучення до процесу здобуття освіти (84,1%), що відкладає їхній вихід на ринок праці. У 2020 році основна частина загальної

робочої сили припадала на сферу послуг (61,2 %), за якою слідують промисловість (25,1%) і сільське господарство (13,7%). Рівень самозайнятості відносно низький, але він виріс з 15,9 % у 2015 році до 16,3 % у 2020 році [1].

Для переходу молоді від навчання до роботи необхідно оволодіти навичками, які допоможуть їм в майбутньому працевлаштуватися і знайти своє місце на ринку праці. В Україні гостро постає питання невідповідності навичок, якими володіє молодь, до потреб ринку праці.

За даними World Economic Forum, серед найбільш затребуваних універсальних навичок (soft skills – «гнучкі/м'які» навички) виділено, насамперед, навички креативності, здатність до переконання, комунікативні навички, навички управління часом (time-management), навички адаптування (за даними дослідження LinkedIn Learning, 2019). Серед «жорстких» професійних навичок (hard skills) – навички робіт з хмарним обчислюванням, штучним інтелектом, здатність до аналітичних досліджень, навички роботи з людьми.

За результатами обстеження домогосподарств і роботодавців виявлено, що для успішної побудови кар'єри працівники на ринку праці мають володіти передовими когнітивними, соціоемоційними і технічними навичками. У рамках цього дослідження було сформовано основний набір навичок, які найбільш цінуються роботодавцями в Україні. Серед когнітивних навичок виділено такі навички, як вирішення проблем, комунікабельність, креативне і критичне мислення, організація робочого часу, здатність до навчання, серед соціоемоційних – самоорганізація, стресостійкість і наполегливість, етика, цілеспрямованість і бажання вчитися, командна робота, серед технічних – комп'ютерні навички та програмування, знання ринків і законодавства, уміння продавати, проектування, керування автомобілем [2].

Отже на сьогоднішній день ми можемо визначити декілька негативних моментів у питанні навчання та працевлаштування молоді в Україні, зокрема невідповідність навичок та спеціальності вимогам ринка праці; виборі молоддю майбутньої спеціальності під впливом застарілої інформації, впливом батьків на прийняття рішення про навчання. Безперечно можемо відмітити негативний вплив на ринок праці України зовнішніх факторів, зокрема COVID-19, військових дій в Україні, збільшеної зовнішньої міграції. Все це потребує комплексної уваги з боку держави, закладів вищої освіти, роботодавців та всіх зацікавлених сторін. Саме молодь є основою формування і відновлення економічного потенціалу нашої країни, тому особливо важливим є формування якісних кадрів та забезпечення виходу молоді на ринок праці.

Література:

1. Стан зайнятості молоді в Україні (результати дослідження): веб-сайт. URL: // <https://gurt.org.ua/news/informator/73172/>
2. Реформування молодіжної політики відповідно до сучасних запитів молоді та держави: веб-сайт. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/shorichni_dopovidi/s_horichna-dopovid-pro-stanovishe-molodi.pdf